

Załącznik
do Uchwały Nr2017
Rady Miejskiej w Więcborku
z dnia 30 listopada 2017 r.

GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
na lata 2018 - 2020

1. Wstęp

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, stanowi jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną. Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. To ono tutaj nabywa wiedzę o otaczającym je świecie, panujących między ludźmi stosunkach. Uczy się wyrażać swoje uczucia (lęk, obawa, zadowolenie, gniew) oraz wartościowania co jest dobre, a co złe. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu. Dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny) zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Jednym z nowatorskich rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Aby móc kompleksowo wspierać rodziny należy stworzyć gminny program wspierania rodziny, którego realizacja należy do zadań własnych gminy.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest spójny ze:

- a) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Więcbork na lata 2014-2021 przyjętą Uchwałą Nr XXXVII/327/2013 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 20 grudnia 2013r.,
- b) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Sępoleńskiego na lata 2014-2021 przyjętą Uchwałą Nr XLVII/314/2014 Rady Powiatu w Sępólnie Kraj. z dnia 26 września 2014r.

Podstawa prawna działań:

art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

2. Diagnoza społeczna

Gmina Więcbork położona jest w zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Jest jedną z 4 gmin wchodzących w skład powiatu sępoleńskiego.

Zajmuje powierzchnię 23 571 ha, z czego 374 ha zajmuje miasto, a 23 197 ha - obszary wiejskie.

Powierzchnia gminy stanowi 1/3 powierzchni powiatu sępoleńskiego a tym samym gmina Więcbork jest największą gminą powiatu sępoleńskiego. Koncentruje ok. 1/3 ogółu mieszkańców powiatu i zamieszkuje ją największa liczba ludności wiejskiej.

Więcbork jest gminą miejsko – wiejską położoną w województwie kujawsko – pomorskim, w powiecie sępoleńskim. Siedzibą gminy jest miasto Więcbork podzielone na wsie obejmujące Sołectwa: Adamowo, Borzyszkowo, Czarmuń, Dalkowo, Frydrychowo, Górowatki, Jastrzębiec, Jeleń, Lubcza, Nowy Dwór, Pęperzyn, Puszcza, Runowo Kraj., Suchorączek, Sypniewo, Śmiłowo, Witunia, Wymysłowo, Zabartowo, Zakrzewek, Zakrzewek Osada, Zgniłka.

Ludność gminy wynosi ogółem 13.110 osób (stan na 31.12.2016 r.- dane z USC w Więcborku) , z tego :

- obszary miejskie zamieszkuje 5.668 osób (43,23 %)

- obszary wiejskie zamieszkuje 7.442 osób (56,77%).

Poniższe tabele obrazują strukturę ludności na terenie miasta i gminy Więcbork w latach 2015 – 2016

Ludność – struktura według płci stan na dzień 31 grudnia				
Liczba ludności (pobyt stały + czasowy)	2015		2016	
	miasto	wieś	miasto	wieś
ogółem z tego	5.862	7.577	5.827	7.532
kobiety	3.086	3.691	3.072	3.664
mężczyźni	2.776	3.886	2.755	3.868

źródło: opracowanie własne na podstawie danych USC Więcbork

Ludność – struktura według wieku stan na dzień 31 grudnia				
Liczba ludności (pobyt stały)	2015	% do ogółu mieszkańców gminy	2016	% do ogółu mieszkańców gminy
wiek przedprodukcyjny (0-17 lat)	2.676	20,28	2.628	20,05
wiek produkcyjny ogółem (z tego)	8.290	62,82	8.179	62,38
kobiety (18-60 lat)	3.863	29,27	3.796	28,95
mężczyźni (18-65 lat)	4.427	33,55	4.383	33,43
wiek poprodukcyjny ogółem (z tego)	2.230	16,90	2.303	17,57
kobiety powyżej 60 lat	1.536	11,64	1.567	11,96
mężczyźni powyżej 65 lat	694	5,26	736	5,61

źródło: opracowanie własne na podstawie danych USC Więcbork

Analizując powyższe dane można zauważyć spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym natomiast wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Nasuwa się jednoznaczny wniosek, że ogólna polityka państwa w tym również samorządów lokalnych powinna zmierzać w kierunku zapewnienia rodzinie poczucia bezpieczeństwa (stała praca, wynagrodzenie pozwalające na zaspokojenie potrzeb rodziny, rozwój placówek oświatowych i służby zdrowia) i tym samym dać jej warunki do rozwoju.

Głównym problemem z jakim borykają się mieszkańcy gminy Więcbork jest bezrobocie. Rejestrowane bezrobocie w powiecie sępoleńskim wynosiło w 2016 roku 17,5 % (22,2 % wśród kobiet i 13,5 % wśród mężczyzn). W grudniu 2016 roku liczba osób bezrobotnych na terenie miasta i gminy Więcbork wyniosła 806 osób (dane PUP Sępólno Kr.), z czego tylko 145 osób (dane PUP Sępólno Kr.) posiadało prawo do pobierania zasiłku. Pozostawanie bez pracy powoduje ubożenie rodzin i bardzo często jest przyczyną powstania szeregu dysfunkcji (alkoholizm, przemoc, poczucie bezsilności).

Rodzina dysfunkcyjna jest to rodzina, która nie spełnia swych zadań względem dzieci. Rodziny te pozostają w opozycji do właściwości rodziny zdrowej. W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby rodziców a nie dzieci. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny – są osoby ważniejsze, którym pozostali członkowie rodziny muszą się podporządkować. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięcia, zasady są narzucane. Nie można wyrażać swoich uczuć, myśli, pragnień. Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na szereg negatywnych emocji. Niejednokrotnie dzieci w takich rodzinach odbierane są jako balast dla rodziców ograniczający ich swobodę. Wobec dzieci stosowane są surowe kary, nieadekwatne do stopnia przewinienia.

O rodzinie dysfunkcyjnej mówimy w sytuacji w której:

1. jedno bądź oboje rodziców uzależniło się od alkoholu,
2. występuje problemem wykorzystywania seksualnego czyli taka w której jedno bądź oboje rodziców wykorzystuje seksualnie kogoś w rodzinie,
3. jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc emocjonalną (szantaż, zastraszanie itp.) wobec członków rodziny,
4. jedno bądź oboje rodziców bije, maltretuje fizycznie kogokolwiek z członków rodziny (przemoc fizyczna)

5. występuje przewlekła choroba, a osoba chora wini za swój stan zdrowia pozostałych członków rodziny i stawia siebie w centrum uwagi.

Podjętą rozważania na temat roli rodziny w systemie profilaktyki, trzeba zdawać sobie sprawę z aktualnych zagrożeń, jak rozwój cywilizacji. Postawy wielu ludzi nacechowane są lękiem przed przyszłością, rozczarowaniem. Wiele małżeństw się rozpada. Rodzice są zapracowani, nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka (głównie emocjonalne). Coraz bardziej widoczne są różnice pomiędzy bogatymi a biednymi. Najbardziej przez ten stan rzeczy cierpią dzieci, które pozostawione „same sobie” podejmują działania dewiacyjne, które prowadzą do niedostosowania społecznego.

Pracownicy socjalni jak i również asystenci rodziny Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Więcborku w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach.

Najczęstsze przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych, które stanowią przyczynę ubiegania się o wsparcie odzwierciedla poniższa tabela.

Powody trudnej sytuacji życiowej	2015 rok		2016 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	297	852	273	746
Bezdomność	3	3	4	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa	36	177	20	70
w tym : wielodzietność	11	64	-	-
Bezrobocie	277	874	231	708
Niepełnosprawność	286	763	267	697
Długotrwała lub ciężka choroba	361	909	345	854
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	119	506	106	465
Przemoc w rodzinie	20	88	21	85
Alkoholizm	95	235	86	176

źródło: opracowania własne MPiPS -03

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą w latach 2015-2016

Wyszczególnienie	2015 rok		2016 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych	511	1.380	473	1.221
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych (specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania)	17	59	18	66

Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych (zasilek stały, zasilek okresowy, zasilek celowy i specjalny zasilek celowy, pomoc przyznana w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”)	505	1.359	466	1.195
---	-----	-------	-----	-------

źródło: opracowania własne MPiPS-03

Wyszczególnienie	2015	2016
	Liczba rodzin	Liczba rodzin
Świadczenia rodzinne	802	828
Fundusz Alimentacyjny	74	68
Świadczenia Wychowawcze	-	903

źródło: opracowania własne na podstawie danych MGOPS w Więcborku

Jak wynika z powyższej analizy główną przyczyną złego funkcjonowania rodzin jest ubóstwo, które jest następstwem bezrobocia oraz takich czynników dysfunkcyjnych jak: przemoc w rodzinie, alkoholizm, niepełnosprawność i długotrwała choroba. Wskazane powyżej dysfunkcje bardzo często prowadzą do powstania problemu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Bezradność oznacza brak umiejętności sprawowania opieki nad dziećmi, brak kompetencji wychowawczych, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego. Podejmowanie działań na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi jest traktowane przez służby społeczne priorytetowo, gdyż w dużej mierze dotyczy najmłodszych mieszkańców gminy tj. dzieci.

Asystenci rodziny podejmują działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Tut. ośrodek zatrudnia 3 asystentów rodziny w systemie zadaniowego czasu pracy. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15-tu. Na uwagę zasługuje fakt, że wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, jak i również liczbę rodzin z którymi asystent zakończył współpracę w latach 2015- 2016.

	2015	2016
Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny z tego:	30	35
zamieszkujących na terenach wiejskich	21	21
Liczba rodzin, z którymi asystenci zakończyli współpracę – ogółem	7	9
z tego:		
ze względu na osiągnięcie celów	3	6
ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	3	0
ze względu na zmianę miejsca zamieszkania (poza teren miasta i gminy Więcbork)	1	2
ze względu na ustanie sądowego zobowiązania rodziny do współpracy z asystentem	0	1

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Więcborku

Nadrzędnym celem pracy asystenta rodziny jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności. Na pracę z rodziną składa się ocena jej sytuacji, planowanie i realizacja zadań mających na celu poprawę funkcjonowania rodziny w obszarze ekonomiczno – socjalnym, opiekuńczo – wychowawczym i społecznym. W tym celu asystent rodziny wspólnie z członkami rodziny opracowuje plan pracy, który jest następnie realizowany. Z planem pracy zapoznaje się także pracownik socjalny. Na uwagę zasługuje fakt, że do pracy z asystentem rodziny w głównej mierze kierowane są te rodziny, u których występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Są to rodziny które borykają się z wieloma problemami, a ich trudna sytuacja jest wynikiem kilkuletnich a nawet kilkunastoletnich zaniedbań czy też zaniechań. W 2016 roku w przypadku 9 rodzin ustała forma wsparcia w postaci asystenta rodziny. W sześciu rodzinach nastąpiło to na skutek działań asystenta, które doprowadziły do wypracowania i utrwalenia zachowań mających wpływ na poprawę funkcjonowania rodziny jak również wzmocnienia więzi rodzinnych. Wspólnie podjęte działania przyczyniły się do tego, że rodziny zdobyły umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W tych przypadkach asystent rodziny zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej monitorował funkcjonowanie rodziny (wizyty asystenta w rodzinie odbywały się dwa razy w miesiącu). W przypadku dwóch rodzin zakończenie współpracy było spowodowane zmianą miejsca zamieszkania, a w przypadku jednej ustało sądowe zobowiązanie rodziny do współpracy.

Dużym wsparciem dla dzieci wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych jest działająca w strukturach Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Więcborku **Świetlica Środowiskowa „Uśmiech”**. Przeznaczona jest ona dla dzieci w wieku od 6 do 16 roku życia. W 2016 roku łącznie z różnych form zajęć opiekuńczo – wychowawczych oraz pomocy oferowanej przez placówkę skorzystało 145 dzieci (w tym 90 dzieci wywodzi się z rodziny z problemem alkoholowym). Podstawowym celem działania Świetlicy Środowiskowej jest stworzenie dzieciom bezpiecznego miejsca i możliwości spędzania czasu wolnego od ryzykownych zachowań, a także doraźna pomoc w rozwiązywaniu podstawowych trudności funkcjonowania społecznego, szkolnego, osobistego i emocjonalnego. Świetlica jest placówką wsparcia dziennego i postępowanie z wychowankami ma charakter wieloaspektowych działań opiekuńczo – wychowawczych.

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie przedszkole jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej i społecznej. Na terenie miasta i gminy Więcbork funkcjonuje jedno **Przedszkole Gminne w Więcborku**, które posiada dwie filie w Sypniewie i Borzyszkowie. **Oddział przedszkolny** funkcjonuje także w Szkole Podstawowej w Pęperzynie, Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi w Jastrzębcu , Szkole Podstawowej w Zakrzewku , w Szkole Podstawowej w Runowie Kr. oraz w Szkole Podstawowej Nr 2 w Więcborku. Opieką przedszkolną na terenie gminy objętych jest 354 dzieci.

Poniższa tabela obrazuje liczbę dzieci w poszczególnych placówkach oświatowych – stan na dzień 01.09.2017r.

l.p.	Placówka oświatowa	Liczba dzieci
1.	Przedszkole Gminne w Więcborku	175
	Filia w Sypniewie	73
	Filia w Borzyszkowie	23
2.	Oddziały Przedszkolne w Szkole Podstawowej w Pęperzynie	20
3.	Oddział Przedszkolny w Zespole Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Jastrzębcu	15

4.	Oddział Przedszkolny w Szkole Podstawowej w Runowie Kr.	25
5.	Oddział Przedszkolny w Szkole Podstawowej w Zakrzewku	23
6.	Oddział Przedszkolny w szkole Podstawowej Nr 2 w Więcborku	0

źródło: opracowanie własne na podstawie danych BOOS w Więcborku

Edukację szkolną zapewniają szkoły podstawowe, gimnazja jak i również szkoły ponadgimnazjalne, które funkcjonują na terenie miasta i gminy Więcbork. Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci w poszczególnych placówkach oświatowych.

l.p.	Placówka oświatowa	Liczba dzieci
1.	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Więcborku	297
	Oddział Gimnazjalny	151
	Szkoła Podstawowa	146
2.	Szkoła Podstawowa Nr 2 w Więcborku	389
3.	Szkoła Podstawowa w Runowie Kr.	109
4.	Szkoła Podstawowa w Zakrzewku	50
5.	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Jastrzębcu	92
	Oddział Gimnazjalny	15
	Szkoła Podstawowa	77
6.	Szkoła Podstawowa Pęperzynie	95
	Oddział Gimnazjalny	24
	Szkoła Podstawowa	71
7.	Szkoła Podstawowa w Sypniewie	246
	Oddział Gimnazjalny	69
	Szkoła Podstawowa	177
RAZEM		1.278

źródło: opracowanie własne na podstawie danych BOOS w Więcborku (wrzesień 2017 rok)

Organ prowadzący – Starostwo Powiatowe w Sępólnie Kr.

Placówka oświatowa	Liczba uczniów
Zespół Szkół Oddziały Zamiejscowe Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Więcborku	44
Szkoła Podstawowa	
Gimnazjum	
Szkoła Przystosowująca	164
Liceum Ogólnokształcące w Więcborku	
Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Więcborku	316
Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Sypniewie	134
RAZEM	658

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Sępólnie Kr. (wrzesień 2017rok)

Placówki oświatowe wspierają także rodziny w sferze opiekuńczo- wychowawczej. Ich celem oprócz edukacji, która jest ich głównym i priorytetowym zadaniem jest także wspieranie rodziców w wychowywaniu młodego pokolenia. To szkoła powinna wzmacniać i utrwalać pozytywne wartości, które przekazywane są w rodzinach. W placówkach oświatowych realizowanych jest szereg przedsięwzięć, które mają na celu pokazanie młodemu pokoleniu wartości jakimi powinni kierować się w życiu. Bardzo dużo mówi się o szkodliwości nadużywania alkoholu, narkotyków jak i również neguje się zachowania przemocowe.

Problem przemocy dotyka rodziny zamieszkujące na terenie gminy Więcbork niezależnie od wykształcenia, statusu ekonomicznego czy też wykonywanego zawodu. Dlatego tak trudne jest podejmowanie działań mających na celu zdiagnozowanie problemu, jak również tych, które mają na celu zatrzymanie przemocy. Dodatkowym utrudnieniem w realizacji zadań jest brak współpracy rodzin w zakresie przezwyciężenia kryzysu, a także problem uzależnienia od alkoholu. Rodziny dotknięte przemocą otrzymują pomoc i wsparcie w ramach prac grup roboczych **Zespołu Interdyscyplinarnego w Więcborku**. To na spotkaniach grupy roboczej przedstawiciele: Policji, oświaty, ośrodka pomocy, ochrony zdrowia wspólnie z osobą, która jest dotknięta przemocą w rodzinie opracowują indywidualny plan pomocy. Działania podejmowane są także wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny w Więcborku został powołany przez Burmistrza Więcborka, do jego głównych celów należy;

- 1) budowanie lokalnego systemu opieki i wsparcia dla rodziny i dziecka zgodnie z zapisami Ustawy;
- 2) zsynchronizowanie i wypracowanie standardów współpracy przedstawicieli różnych grup zawodowych i społecznych pracujących i zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

Tabela przedstawia działania podejmowane w ramach prowadzonej procedury Niebieskiej Karty w latach 2015 - 2016

Wyszczególnienie	2015	2016
Liczba NK A	64	64
Liczba NK C	53	53
Liczba MK D	24	24
Wniosek do sądu o wgląd w sytuację rodziny	2	0
Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa	3	4
Liczba odebranych dzieci na podst. art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	1	1
Zakończenie procedury NK A – ustanie przemocy	20	16
Liczba osób umieszczonych w Specjalistycznych Ośrodkach Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	4 w tym 1 osoba z poza procedury NK	2

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Więcborku

Czynniki dysfunkcyjne, które negatywnie wpływają na funkcjonowanie rodziny nakładają na szeroko rozumianą kadrę pomocy społecznej stosowania pracy socjalnej ukierunkowanej na zmiany negatywnych zachowań i poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej. W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami zachodzi konieczność udzielenia jej pomocy m.in. poprzez stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu poradnictwa specjalistycznego. Mieszkańcy gminy mogą liczyć na wsparcie pedagoga, psychologa i terapeuty leczenia uzależnień w **Punkcie Interwencji Kryzysowej** działającym przy Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Więcborku.

Liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistów PIK w latach 2015-2016

	2015	2016
Liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistów w PIK	105	101

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Więcborku

Zdarzają się sytuacje, że pomimo szeroko rozumianej pracy socjalnej świadczonej na rzecz rodziny zachodzi konieczność umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Konwencja o prawach dziecka ratyfikowana przez Polskę w 1991 roku stanowi, że „*Dziecko pozbawione czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub, gdy ze względu na swoje dobro nie może pozostać w tym środowisku, będzie miało prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Taka opieka może oznaczać adopcję, polegać na umieszczeniu w rodzinie zastępczej lub, gdy jest to niezbędne w odpowiedniej instytucji*”. Powyższe prawo zapisane jest również w najwyższej rangi akcie normatywnym jakim jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, w której w art. 72 ust 2 jest zapisane „dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych”.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej.

Pieczą zastępczą może być sprawowana w formie:

1. rodzinnej
2. instytucjonalnej.

Przez rodzinną pieczę zastępczą rozumie się rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe) oraz rodzinne domy dziecka.

Instytucjonalna pieczę zastępcza to: placówki opiekuńczo – wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Poniższa tabela obrazuje liczbę dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo wychowawczych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci pochodzących z terenu gminy Więcbork.

Piecznia zastępcza				
	2015		2016	
	Ogółem	Teren miasta i gminy Więcbork*	Ogółem	Teren miasta i gminy Więcbork*
Liczba dzieci z terenu powiatu sępoleńskiego umieszczonych w placówkach (po raz pierwszy)	17	6	4	1
Liczba dzieci z terenu powiatu sępoleńskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych (po raz pierwszy)	9	1	6	4
Liczba rodzin zastępczych na terenie powiatu sępoleńskiego	47	19	46	21
Ogólna liczba dzieci z terenu powiatu sępoleńskiego przebywających w placówkach na terenie powiatu sępoleńskiego i innych powiatów (bez względu na okres umieszczenia)	52	20	44	14
Ogólna liczba dzieci z terenu powiatu sępoleńskiego, która z placówek powróciła do rodziny biologicznej	2	2	3	0
Ogólna liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych (bez względu na okres umieszczenia) na terenie powiatu sępoleńskiego i innych powiatów	80	31	72	33
Ogólna liczba dzieci z terenu powiatu sępoleńskiego, która z rodziny zastępczej powróciła do rodziny biologicznej	5	0	2	1

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodziny w Sępólnie Kr. z siedzibą w Więcborku

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek partycypowania w kosztach związanych z umieszczeniem dziecka w szeroko rozumianej pieczy zastępczej. Wydatki kształtują się na poziomie 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej wydatków na opiekę i wychowanie dziecka.

Poniższa tabela obrazuje liczbę dzieci, które przebywają w pieczy zastępczej i tym samym gmina Więcbork została zobligowana do częściowego ponoszenia kosztów związanych z ich pobylem w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, za które gmina Więcbork zobowiązana jest do ponoszenia odpłatności			
2015		2016	
rodziny zastępcze	placówki opiekuńczo – wychowawcze	rodziny zastępcze	placówki opiekuńczo – wychowawcze
9	7	12 w tym jedno dziecko powróciło do rodziny biologicznej	6 z tego troje dzieci zostało umieszczone w rodzinie zastępczej niezawodowej

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Więcborku

Z powyższych analiz wynika, że problem związany z zagrożeniem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej na terenie funkcjonowania tutaj ośrodka jest widoczny. Dlatego tak bardzo istotne jest podjęcie stosownych rozwiązań, które będzie miało na celu zapobieganie rozszerzaniu się problemu jak również jego systematycznemu niwelowaniu. Udzielenie pomocy nie powinno ograniczać się tylko do sytuacji kryzysowych. Należy podejmować działania o charakterze prewencyjnym,

profilaktycznym. Głównym zadaniem i istotą działań pomocowych powinno być przeciwdziałanie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Należy pamiętać, że rodzina jest podstawową komórką, w której powinien odbywać się naturalny proces kształtowania się osobowości wszystkich członków rodziny ze szczególnym uwzględnieniem dzieci. Należy dać im szansę na wzrastanie i uczenie się prawidłowych relacji rodzinnych i szczęśliwe dzieciństwo.

Mówiąc o rodzinie musimy spojrzeć na nią szerzej nie ograniczając się tylko do tzw. rodzin dysfunkcyjnych. W obecnej sytuacji demograficznej naszego kraju (starzenie się społeczeństwa) należy podjąć wszelkie działania promujące rodzicielstwo. Jednym z takich działań naszego państwa jest ustanowienie **rządowego programu dla rodzin wielodzietnych**. W ramach tego programu funkcjonuje Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, która przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18-go roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Dzieci legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności na czas jego trwania. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień, przez instytucje, które podjęły współpracę w tym zakresie. Dane tych instytucji zostały umieszczone na stronie internetowej rodzina.gov.pl Urząd Miejski na terenie naszej gminy jest realizatorem omawianego zadania. W roku 2016 Kartę Dużej Rodziny otrzymało 107 osób, które zamieszkiwały w 22 rodzinach.

KARTA DUZEJ RODZINY		
Wyszczególnienie	2015	2016
Liczba rodzin	59	22
Liczba osób (ogółem) z tego:	298	107
Rodzice	107	39
Dzieci	191	68
Partnerzy KDR z terenu gminy Więcbork	Cukiernia Grochoła	Cukiernia Grochoła PLAY PKO Bank Polski

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Więcborku

Z dniem 1 stycznia 2017 r weszła w życie Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”- przepisy prawa dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, np.: zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ustawa zakłada także, że rodziny uprawnione mogą zostać objęte pomocą asystentów rodziny, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. W jego ramach będzie można skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej (w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych), a także poradnictwa w zakresie przezwyciężania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń

opieki zdrowotnej. Dostępną pomoc koordynować ma asystent rodziny, którego zadaniem będzie: wsparcie i towarzyszenie emocjonalne, zapoznanie kobiety w ciąży i rodziny z Informatorem „Uprawnienia w ramach ustawy dla kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” dotyczącym możliwości wsparcia, opracowanie wspólnie z kobietą i rodziną indywidualnego katalogu możliwego wsparcia, koordynacja poradnictwa i wsparcia dla kobiet i rodziny, występowanie do podmiotów w celu umożliwienia skorzystania ze wsparcia (na żądanie i na podstawie pisemnego upoważnienia). Trudno jest jednoznacznie określić liczbę rodzin potrzebujących tego rodzaju wsparcia, niezbędne zasoby kadrowe i koszty realizacji zadania. Obecnie obserwujemy pojawienie się w rodzinach wielu problemów i trudności, które niejednokrotnie prowadzą do destabilizacji i rozpadu więzi rodzinnych co na pewno przyczyni się do rozwijania kierunku różnych form pomocowych.

Duże znaczenie w promowaniu rodziny i działań zmierzających do jej zintegrowania mają organizacje pozarządowe. Na terenie gminy Więcbork prężnie w tym zakresie działa **Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie**, które pozyskuje środki finansowe na szereg przedsięwzięć. Realizowane są projekty w Świetlicy Środowiskowej w Więcborku, a do stałego harmonogramu działań wpisany jest „PIKNIK PRZYJAŹNI”, który jest organizowany od kilku lat.

Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie wraz ze Świetlicą Środowiskową „Uśmiech” realizowało projekt „Wakacyjny Program Twórców i Odkrywców”. Z zajęć organizowanych w ramach tego projektu korzystali nie tylko wychowankowie placówki, ale także inne dzieci z terenu miasta i gminy, w tym te objęte asystenturą. Celem projektu było wspieranie zajęć rozwojowych dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez aktywne i twórcze spędzanie czasu wolnego w roku szkolnym i w okresie wakacji.

W roku 2016 organizowano zajęcia dla dzieci z autyzmem. Ponadto w 2015 roku w Świetlicy funkcjonował Klub Malucha (dla dzieci nieobjętych edukacją przedszkolną) i grupowe zajęcia prowadzone metodą W. Sherborne, Knillów i Klanzy dla dzieci z niepełnosprawnością i ich opiekunów. Wyposażenie Świetlicy wzbogacone zostało o Salę Doświadczenia Świata, przeznaczoną głównie dla dzieci z niepełnosprawnością.

Kolejnym przedsięwzięciem realizowanym przez Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie we współpracy z Zespołem Szkół nr 2 w Sępólnie Kraj. Oddział Zamiejskowy w Więcborku był projekt „Sport, rodzina i hobby jako przeciwdziałanie izolacji społecznej”, w ramach którego zorganizowano wyjazdy na basen dla uczniów Zespołu Szkół nr 2 w Więcborku, miało to na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i umożliwieniu dostępu do atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego.

Dużym zainteresowaniem społeczności lokalnej cieszą się przedsięwzięcia organizowane przez **Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Więcborku, jak i Bibliotekę Gminną w Więcborku**. Szereg pikników, koncertów, biesiad, spotkań z ciekawymi ludźmi daje możliwość wspólnego spędzania czasu z rodziną. Kółka zainteresowań organizowane w Domu Kultury uczą dzieci organizacji czasu wolnego jak i w dużej mierze rozwijają ich zainteresowania, pasje.

Analiza stanowi podstawę do określenia na jakich płaszczyznach życia rodzin należy podjąć działania, aby rodzina prawidłowo zaczęła funkcjonować i stanowiła pozytywne środowisko rozwoju młodego człowieka. Wobec tak zawiłych i skomplikowanych problemów wskazane jest zastosowanie pracy socjalnej prowadzonej w celu wprowadzenia i wzmocnienia zmiany.

Profilaktyka rodzinna musi być rozumiana jako interdyscyplinarne działania i wsparcie ze strony służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny.

3. Analiza SWOT – wsparcie rodziny

Opracowana diagnoza, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze wsparcia rodziny umożliwiły sporządzenie analizy SWOT (ang. Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse, Threats – zagrożenia), która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu wsparcia rodziny w Gminie Więcbork.

1. Mocne strony:

- a. dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny;
- b. znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- c. dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi;
- d. poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym;
- e. kampanie społeczne promujące rodzicielstwo;
- f. zatrudnienie asystentów rodziny w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy;
- g. liczne oddziaływania profilaktyczne prowadzone w placówkach oświatowych zlokalizowanych na terenie gminy Więcbork;
- h. funkcjonowanie Świetlicy Środowiskowej „Uśmiech”

2. Słabe strony:

- a. bezradność i niskie kwalifikacje opiekunów – wychowawców rodziców;
- b. niewystarczająca ilość lokali chronionych/ mieszkań socjalnych;
- c. niekorzystne prognozy demograficzne;
- d. brak żłobka;
- e. daje się zauważyć zjawisko wyuczonej dziedzicznej bezradności rodzin korzystających z pomocy społecznej

3. Szanse:

- a. możliwość skorzystania przez mieszkańców Gminy Więcbork ze wsparcia specjalistów w Punkcie Interwencji Kryzysowej w Więcborku;
- b. możliwość podnoszenia kwalifikacji przez pracowników MGOPS w Więcborku;
- c. aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych;
- d. dalszy rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami;
- e. wzrost świadomości i wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekunów – wychowawców przez rodziców;
- f. wzrost umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia;
- g. możliwość pozyskania środków zewnętrznych na realizację zadań

4. Zagrożenia:

- a. nasilenie negatywnych zjawisk: alkohol, narkotyki i inne środki odurzające;
- b. negatywne wzorce zachowań społecznych;
- c. bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin;
- d. wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży;
- e. rosnące zapotrzebowanie na udzielanie wsparcia osobom starszym (zjawisko starzenia się społeczeństwa) i niepełnosprawnym;
- f. wypalenie zawodowe pracowników

4. Cel główny Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020

„Wspieranie rodzin w wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych”.

5. Cele szczegółowe

1. Zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinom biologicznym, aby mogły pełnić właściwe funkcje opiekuńczo – wychowawcze wobec dzieci.
2. Rozwój i poszerzenie oferty placówki wsparcia dziennego.
3. Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych jak i rodzinie , w której u dziecka zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu wsparcia i pomocy asystenta rodziny.
4. Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.
5. Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych szeroko rozumianej kadry pomocy społecznej ukierunkowanej na pomoc dziecku i rodzinie.
6. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny.
7. Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin.

6. Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020

1. Zatrudnienie zgodnie z ustawą asystentów rodziny i zapewnienie możliwości podnoszenia ich kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach i ich finansowanie.
2. Kierowanie asystenta do pracy z rodziną, przygotowanie planu pracy z rodziną i jego realizacja.
3. Organizowanie grup wsparcia dla rodzin z różnymi problemami.
4. Zagwarantowanie rodzinom biologicznym możliwości korzystania z poradnictwa specjalistycznego (psycholog, pedagog, radca prawny, logopeda itp.).
5. Współpraca ze specjalistami w zakresie poradnictwa specjalistycznego.
6. Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym – współpraca między innymi z Zespołem Interdyscyplinarnym, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
7. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.
8. Finansowanie kosztów związanych z udzieleniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2 ponoszonych przez rodziny wspierające.

9. Współpraca rodzin wspierających z asystentem rodziny na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w zakresie: opieki i wychowania dziecka, prowadzenia gospodarstwa domowego, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych.
10. Zapobieganie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.
11. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.
12. Rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego.
13. Kierowanie dzieci do placówki wsparcia dziennego.
14. Współpraca z Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie w zakresie ustalenia działań mających na celu powrót dziecka do rodziny biologicznej.
15. Współfinansowanie na zasadach zawartych w ustawie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.
16. Współpraca z Sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie dysfunkcyjnej lub umieszczonego w pieczy zastępczej.
17. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny (festyny, biesiady, spotkania z ciekawymi ludźmi).
18. Zapewnienie środków na funkcjonowanie wspierania rodziny na terenie gminy Więcbork.
19. Wsparcie dla rodzin mających trudną sytuację finansową – z systemu zabezpieczenia socjalnego (zasiłki okresowe, celowe, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, stypendia szkolne, pomoc osobom uprawnionym do alimentów, świadczenia wychowawczego 500+, jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, dożywienie w szkole).
20. Uaktualnienie diagnozy potrzeb i problemów rodzin miasta i gminy Więcbork.

7. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020

L.p.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Zatrudnienie asystentów rodziny w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy w ilości zgodnej z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin.	MGOPS	lata 2018-2020
2.	Zagwarantowanie osobom świadczącym wsparcie na rzecz rodzin warunków umożliwiających podnoszenie swoich kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach oraz	MGOPS, ROPS Toruń, PCPR w Sępólnie	lata 2018-2020

	samokształceniach.	Kr. z siedzibą w Więcborku, Podmioty organizujące szkolenia	
3.	Kierowanie asystenta do pracy z rodziną, przygotowanie planu pracy z rodziną, realizacja zadań.	MGOPS- asystenci rodzin, pracownicy socjalni w ścisłej współpracy z rodzinami objętymi wsparciem, PCPR -y	lata 2018-2020
4.	Nawiązywanie współpracy z podmiotami pracującymi na rzecz rodziny.	MGOPS	lata 2018-2020
5.	Pomoc w organizowaniu ruchów samopomocowych, organizowanie grup wsparcia dla rodzin borykających się z różnorodnymi problemami.	MGOPS, Organizacje pozarządowe	lata 2018-2020
6.	Organizowanie specjalistycznego poradnictwa m.in. psychologicznego, pedagogicznego, prawnego na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	MGOPS, Punkt Interwencji Kryzysowej działający przy MGOPS, Świetlica Środowiskowa „Uśmiech”- Placówka Wsparcia Dziennego, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Sępólnie Kr., PCPR w Sępólnie Kr. z siedzibą w Więcborku	lata 2018-2020
7.	Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym. Wskazanie tym rodzinom dróg wyjścia z trudnej sytuacji poprzez udział w terapii odwykowej, terapii dla sprawców przemocy, terapii dla ofiar przemocy, możliwość podjęcia działań w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.	MGOPS, Punkt Interwencji Kryzysowej działający przy MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, PCPR w Sępólnie Kr. z siedzibą w Więcborku, Poradnia Leczenia Uzależnień w Więcborku, Stowarzyszenie Klub Abstynenta RAZEM OD NOWA	lata 2018-2020

8.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych za pomocą rodzin wspierających.	Burmistrz Więcborka, MGOPS	lata 2018-2020 zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami
9.	Finansowanie kosztów, o których mowa w art. 29 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej związanych z realizacją pomocy przez rodziny wspierające	Gmina Więcbork, MGOPS	lata 2018-2020
10.	Współpraca rodzin wspierających z asystentem rodziny na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	Asystenci rodziny, Rodziny wspierające	lata 2018-2020
11.	Prowadzenie , finansowanie oraz poszerzanie oferty usług placówki wsparcia dziennego – Świetlicy Środowiskowej „Uśmiech”. Pozyskiwanie środków na realizację zadań.	Gmina Więcbork, MGOPS, Świetlica Środowiskowa „Uśmiech”	lata 2018-2020
12.	Opracowywanie i wdrażanie projektów i programów profilaktyczno – edukacyjnych dla rodzin i dzieci	Placówki oświatowe z ternu miasta i gminy Więcbork, Organizacje pozarządowe, Kluby sportowe przy szkołach, GKRPA Więcbork, Świetlica Środowiskowa „Uśmiech”	lata 2018-2020
13.	Kierowanie dzieci na obozy i kolonie	Kuratorium Oświaty Bydgoszcz, MGOPS	lata 2018-2020
14.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej	MGOPS, Kuratorzy społeczni	lata 2018-2020
15.	Dążenie do reintegracji rodziny poprzez pracę z rodziną biologiczną na rzecz powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziny	MGOPS, PCPR-y, Kuratorzy społeczni	lata 2018-2020
16.	Współfinansowanie na zasadach zawartych w ustawie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	Gmina Więcbork, MGOPS	lata 2018-2020
17.	Współpraca z Sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie dysfunkcyjnej lub umieszczonego w pieczy zastępczej	Sąd Rejonowy w Tucholi, Kuratorzy zawodowi i społeczni , MGOPS, PCPR-y, Placówki oświatowe	lata 2018-2020

18.	Przystępowanie do rządowych programów wspierania rodziny jak i również rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi	Gmina Więcbork, Burmistrz Więcborka, MGOPS, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	lata 2018-2020
19.	Wspieranie rodzicielstwa - realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych (Karta Dużej Rodziny)	Gmina Więcbork	lata 2018-2020
20.	Podjęcie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny (festyny, biesiady, spotkania z ciekawymi ludźmi)	MGOK Więcbork, Gmina Więcbork, Biblioteka Gminna Więcbork, Organizacje pozarządowe, MGOPS	lata 2018-2020
21.	Zapewnienie środków na funkcjonowanie wspierania rodziny na terenie gminy Więcbork	Gmina Więcbork, MGOPS	lata 2018-2020
22.	Wsparcie dla rodzin posiadających trudną sytuację finansową z systemu zabezpieczenia socjalnego (np. stypendia szkolne, dodatki mieszkaniowe, pomoc przyznawana na podstawie ustawy o pomocy społecznej, świadczenia rodzinne)	Gmina Więcbork, MGOPS, Biuro obsługi Oświaty Samorządowej	lata 2018-2020
23.	Diagnoza środowiska lokalnego precyzuje wiedzę na temat rodzin wymagających pomocy	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku	lata 2018-2020

8. Źródła finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 -2020 mogą być środki finansowe pochodzące:

- z budżetu gminy,
- z budżetu państwa,
- ze środków unijnych,
- z darowizn.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

9. Beneficjenci Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 z terenu miasta i gminy Więcbork

1. Rodziny z terenu miasta i gminy Więcbork ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niewydolnych wychowawczo, rodzin dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym jak i również rodzin, w których wychowuje się dziecko, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

2. Dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym.
3. Rodziny wspierające, których głównym zadaniem jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

10. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodzin na terenie gminy Więcbork

1. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku,
2. Punkt Interwencji Kryzysowej działający przy MGOPS w Więcborku,
3. Zespół Interdyscyplinarny powołany przy MGOPS w Więcborku,
4. Posterunek Policji w Więcborku,
5. Urząd Miejski w Więcborku,
6. Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Więcborku,
7. Placówka wsparcia dziennego – Świetlica Środowiskowa „Uśmiech” w Więcborku,
8. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działająca w strukturach Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Więcborku,
9. Poradnia Leczenia Uzależnień działająca w NZOZ PROVITA Sp. z o.o. w Więcborku,
10. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej PROVITA Sp. z o.o. w Więcborku,
11. Biuro Obsługi Oświaty Samorządowej w Więcborku,
12. Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Kornela Makuszyńskiego w Więcborku,
13. Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Polskich Noblistów w Więcborku,
14. Szkoła Podstawowa w Zakrzewku,
15. Szkoła Podstawowa im. Elżbiety i Jana Orzelskich w Runowie Kr.,
16. Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Pęperzynie,
17. Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Ks. Jana Twardowskiego w Jastrzębcu,
18. Szkoła Podstawowa im. Ziemi Krajeńskiej w Sypniewie,
19. Liceum Ogólnokształcące im. Janusza Korczaka w Więcborku,
20. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Więcborku,
21. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Sypniewie,
22. Zespół Szkół Nr 2 w Sępólnie Kr. Oddział Zamiejscowy Szkoły Podstawowej i Publicznego Gimnazjum w Więcborku,
23. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kr. z siedzibą w Więcborku,
24. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Więcborku z Filią w Małej Cerkwicy,
25. Przedszkole Gminne w Więcborku, Filie w Sypniewie oraz w Borzyszkowie,
26. Miejsko Gminny Ludowy Klub Sportowy „Grom”,
27. Ludowy Zespół Sportowy „GWIAZDA” Sypniewo,
28. Ludowy Klub Sportowy „SOKÓŁ”,
29. Stowarzyszenie Klub Abstynenta RAZEM OD NOWA,
30. Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie,
31. Stowarzyszenie Kierunek Więcbork.

11. Realizatorzy Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020

Koordinatorem Programu jest Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku przy współpracy:

- Asystentów rodzin
- Pracowników socjalnych
- Rodzin wspierających

- Zespołu Interdyscyplinarnego
- Policji
- Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie
- Sędziów i Kuratorów Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego
- Organizacji pozarządowych
- Placówek oświatowych i kulturalnych
- Placówek wsparcia dziennego.

W realizacji swoich działań w/w podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet.

Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy, a tym samym zobowiązuje jednostki samorządowe do realizacji celów w nim zawartych oraz do stymulowania i ukierunkowywania działań na rzecz dziecka i rodziny.

12. Monitoring Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020

Monitoring Programu będzie odbywał się poprzez coroczną ocenę realizacji zadań.

Sprawozdanie z realizacji Programu i osiągniętych efektów będzie integralną częścią rocznego sprawozdania Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Więcborku.

13. Spodziewane efekty realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 -2020

- 1) 25% rodzin z ogólnej liczby rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej z terenu gminy zostanie objętych wsparciem asystenta rodziny,
- 2) 100% ogółu zatrudnionych asystentów rodzin stworzy się możliwości do podnoszenia kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach oraz samokształcenie,
- 3) 80% rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny umożliwi się dostęp do poradnictwa specjalistycznego,
- 4) u 50% rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny zauważy się poprawę ich funkcjonowania (lepsze relacje w rodzinie, nabycie umiejętności gospodarowania budżetem, utrzymanie czystości w mieszkaniu, zachowanie higieny osobistej, większe zainteresowanie ze strony rodziców edukacją dzieci ich stanem zdrowia),
- 5) pozyskanie 100% środków niezbędnych do partycypowania w kosztach związanych z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej (dot. umieszczenia w pieczy zastępczej po raz pierwszy po 2011 roku),
- 6) ograniczenie liczby dzieci umieszczanych w szeroko rozumianej pieczy zastępczej,
- 7) rozszerzenie oferty działań pomocowych, kulturalnych, oświatowych na rzecz rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodziny wielodzietnej,
- 8) konsolidacja działań różnych grup społecznych, organizacji pozarządowych, instytucji,
- 9) zdiagnozowanie potrzeb i problemów mieszkańców gminy, które pozwolą na obranie bardziej skutecznych form wsparcia; przyczyni się to do zwiększenia skuteczności działań pokonujących trudności w codziennym funkcjonowaniu.

14. Możliwe zagrożenia, które ograniczą lub uniemożliwią osiągnięcie założonych efektów Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018- 2020

1. Niechęć rodzin do podjęcia współpracy z asystentem rodziny, która może przejawiać się brakiem podejmowania działań ze strony poszczególnych członków rodzin niezbędnych do

realizacji opracowanego wspólnie planu pracy z rodziną, który ma na celu poprawę ich funkcjonowania w środowisku.

2. Brak wystarczających środków finansowych na realizację zadania może uniemożliwić w pełnym zakresie asyistentom rodziny podnoszenie swoich kwalifikacji, jak również uniemożliwi zatrudnienie specjalistów (np. psychologa, pedagoga, radcę prawnego), którzy swoimi działaniami mieliby wesprzeć pracę asystenta rodziny. Należy mieć świadomość, że ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy szereg nowych zadań nie zabezpieczając środków finansowych na ich realizację.